

КОНСПЕКТ

за Държавен изпит по специалността „Управление на здравните грижи”

БАКАЛАВРИ
2020/2021 уч. г.

A. СОЦИАЛНО-МЕДИЦИНСКИ, ИКОНОМИЧЕСКИ И ПРАВНИ НАУКИ

I. УПРАВЛЕНИЕ НА ЗДРАВНИ ГРИЖИ

1. Управление на здравните грижи – определение, съдържание, принципи и методи.
2. Основни функции на управлението на здравните грижи – видове, значение.
3. Управленско решение – същност. Видове управленски решения. Теоретични системи за вземане на решения.
4. Управление на промяната в системата на здравните грижи - основни понятия, теории за промяната, видове промяна. Посоки и бариери на промяната, подходи за преодоляване на съпротивата срещу промяната.
5. Управление на човешките ресурси – определение, методи и функции при управлението човешките ресурси.
6. Проектиране на длъжности в здравната организация – същност, етапи, методи. Длъжностна характеристика – определение, елементи.
7. Планиране, набиране, подбор и назначаване на персонала – етапи, процедури, фактори, методи, видове договори.
8. Мотивация и мотивиране на персонала – определение, теории, техники и значение.
9. Обучение и развитие на персонала – същност, етапи, видове. Техники за обучение. Оценяване на ефективността от обучението.
10. Професионално атестиране и оценяване на персонала – определение, съдържание, функции, етапи, техники.
11. Качество на здравните грижи – същност, основни параметри, оценка.
12. Управление на качеството на здравните грижи – определение и основни подходи. Системи за управление на качеството.
13. Маркетинг на здравните грижи. Маркетингов процес – определение, съдържание.

II. СОЦИАЛНА МЕДИЦИНА

1. Обществено здраве. Демографските процеси като показатели за общественото здраве.
2. Обществено здраве – заболяемостта като показатели за общественото здраве.
3. Обществено здраве – физическо развитие. Акцелерация.
4. Семейство и здраве
5. Първична медицинска помощ. Организация и структура. Функции на общопрактикуващия лекар

6. Развитие и организация на болничната помощ. Показатели за дейността на стационара
7. Медико-социални проблеми на жената и майката. Организация на акушеро-гинекологичната помощ
8. Медико-социални проблеми на децата, юношите и младежите. Профилактика на най-често срещаните заболявания в детската възраст.
9. Медико-социални проблеми на хората в третата възраст.
10. Основни проявления на етичната проблематика в здравните грижи. Информирано съгласие като фундаментална концепция в медицината.
11. Евтаназия; видове. Съвременни виждания от позицията на биоетиката.

III. ПРАВНИ НАУКИ

1. Понятие за право. Приложение на публичното и частното право в областта на здравеопазването
2. Административен акт – понятие, видове
3. Законосъобразни и целесъобразни административни актове (обвързана компетентност и оперативна самостоятелност)
4. Правни средства за преустановяване действието на незаконсъобразни и нецелесъобразни административни актове
5. Основания за изменение и за прекратяване на трудови правоотношения
6. Прекратяване на трудово правоотношение от работодателя
7. Прекратяване на трудовото правоотношение по воля на медицинското лице
8. Дисциплинарно уволнение
9. Правни механизми за достъп до медицинска и дентална помощ
10. Права и задължения на пациента
11. Юридическа отговорност на медицинските лица (общи положения)

IV. ИКОНОМИКА НА ЗДРАВЕОПАЗВАНЕТО

1. Пазарни отношения в здравеопазването. Дефиниране на търсенето и предлагането на медицинска помощ. Фактори, обуславящи търсенето и предлагането в здравния сектор. Дефекти на пазарът в здравеопазването. Регулиране на пазарните отношения в здравеопазването.

2. Публично и частно произвеждани здравни услуги. Публични блага – същност и видове. Характерни особености на публично осигуряваните здравни услуги. Дефекти на публично произвежданите здравни услуги. Частно произвеждани здравни услуги. Обществено-частна система на здравеопазване – видове лечебни заведения и изисквания относно дейността им у нас.

3. Здравеопазването в макроикономическия кръгооборот на доходи и разходи. Брутен национален и брутен вътрешен продукт (БВП) – определение и методи за измерване. Реален и номинален БВП. Дефлатор на БВП. Темп на икономически растеж. Тенденция на развитие и фактори, обуславящи динамиката на разходите за здравеопазване и частта им спрямо БВП.

4. Стойност и цена на медицинските услуги. Особенности на цените в здравеопазването. Видове цени в здравеопазването и тяхното регулиране. Методи за ценообразуване. Структура на икономическите елементи, формиращи

цената на медицинската услуга. Производствени разходи – фиксирани и променливи, преки и непреки. Видове такси в здравеопазването.

5. Финансиране на здравеопазването. Произход, същност и функции на финансите. Източници и начини на финансиране на здравната система. Динамика на общото финансиране и промени в неговата структура.

6. Здравно осигуряване. Дефиниция и историческо развитие. Характеристика на здравноосигурителните системи. Елементи на здравноосигурителните системи. Модели на здравно осигуряване. Здравното осигуряване в Р. България.

7. Системи на заплащане на изпълнителите на здравни услуги. Изисквания към системите на заплащане на изпълнителите на здравни услуги. Класификация на системите на заплащане. Характеристика на основните системи на заплащане. Системи на заплащане на изпълнителите на здравни услуги в Р България.

8. Производствения фактор труд в здравеопазването. Пазар на труда. Равновесие на пазара на труд. Търсене и предлагане на пазара на медицински специалисти. Същност на трудовото възнаграждение – функции и елементи.

9. Ефективност на здравеопазването. Определение за ефективност. Видове ефективност. Методи за определяне на икономическата ефективност на здравните програми.

Б. ПЕДАГОГИКА И ПСИХОЛОГИЯ

I. ОБЩА ПЕДАГОГИКА

1. Научен статут на педагогиката.
2. Педагогическата система като феномен.
3. Развитие и възпитание на личността.
4. Възпитателен процес – същност, съдържание, етапи на възпитателния процес.
5. Цели, закони, закономерности на възпитателния процес.
6. Социализация и възпитание.
7. Самовъзпитание на личността.
8. Принципи, подходи на възпитание.
9. Методи на възпитание.
10. Обучението като социално явление.
11. Принципи на обучението.
12. Методи на обучението.
13. Организационни форми на обучението.
14. Феноменът педагогическо общуване – същност, страни, функции.
15. Преподавателят като субект на обучението.

II. МЕДИЦИНСКА ПЕДАГОГИКА И МЕТОДИКА НА ОБУЧЕНИЕ ПО ПРАКТИКА

16. Предмет и задачи на дисциплината методика на обучение по практика в медицински колеж.

17. Учебният процес в медицинското висше училище.
18. Целево планиране на учебния процес. Йерархия на целите. Равнища. МИНК.
19. Специфични учебни цели. Качества, елементи. Методика на изработване на целите.
20. Методи на обучение в медицинското висше училище.
21. Учебно-практическото занятие – основна форма за подготовка на здравни кадри.
22. Програмирано обучение.
23. Проблемно обучение. Подходи за прилагането му в учебната практика.
24. Методика за изработване на типови и ситуационни учебни задачи.
25. Алгоритмизация на обучението.
26. Методика за организиране и провеждане на самостоятелна работа на студентите.
27. Контрол и оценка на знания, умения и навици. Етапи и функции на контрола и оценката.
28. Традиционни методи за контрол и оценка.
29. Съвременни методи за контрол и оценка. Дидактически програмиран тест.
30. Методика на изработване на дидактически тестове от различни познавателни равнища.
31. Проблемно-базирано учене.
32. Субективизъм при оценяването – подходи за преодоляване.

III. ПСИХОЛОГИЯ

33. Въведение в психологията – обект и цели на психологията; сфери на специализация в психологията.
34. Основни подходи /ориентации/ в съвременната психология.
35. Биопсихосоциален подход.
36. Изследователски методи на науката психология. Теоретично и емпирично. Интервю и интервюиране в психологическата оценка.
37. Биологически основи на психиката и поведението – биопсихология: Концепция за мозъка, невронна концепция, концепция за локализация на функциите.
38. Биологически основи на психиката и поведението – биопсихология: Специализация на мозъчните хемисфери; психоендокринология и поведенческа генетика
39. Психология на познанието (когнитивна психология): Познавателна сфера – структура. Интелектуално функциониране.
40. Психология на познанието (когнитивна психология): Внимание, възприятие, памет, език и реч.
41. Психология на развитието – познавателно развитие.
42. Психология на развитието – личностно и социално развитие. Възрастово развитие и боледуване.
43. Психология на личността /персонология/.
44. Психологическо консултиране.